

12.09.2023

Asia/3

§ 173

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutosohjelma talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2025

HEL 2023-010879 T 02 02 00

Päätös

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Talous- ja suunnittelujohtaja Sampo Pajari, suunnittelupäällikkö Maria Kahila ja yhteyspäällikkö Hanna Laine olivat kutsuttuna asiantuntijoina.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle tilapäisen puheenjohtaja Matti Niirasen ehdotuksesta jäsen Kati Juvan kannattamana.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi
Hanna Laine, yhteyspäällikkö, puhelin: 310 36172
hanna.e.laine(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutosohjelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päättää käynnistää liitteenä olevan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2025 laaditun muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun.

Esittelijän perustelut

Talous- ja suunnittelujohtaja ***** suunnittelupäällikkö ***** ja yhteyspäällikkö ***** ovat kutsuttuna asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Asian tausta

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta käsitteli 9.5.2023 toimialan toiminnan ja talouden toteumaennusteen helmikuun 2023 tilanteessa. Se oli 71,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Lautakunta kehotti toimialaa valmistelevaan ja tuomaan erikseen päätettäväksi kolmivuotisen muutosohjelman talouden tasapainottamiseksi, ja edellytti, että valmistelussa selvitetään erilaisia toimia tarvittavan sopeutustarpeen saavuttamiseksi.

Muutosohjelman tavoitteeksi asetettiin laadukkaiden sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluiden turvaaminen helsinkiläisille. Lautakunta linjasi, että ensisijaisesti tulee hyödyntää keinoja, jotka eivät heikennä palveluja. Ohjelman valmistelussa tulee lisäksi kiinnittää erityisesti huomioita muun muassa johtamiseen ja organisoimiseen ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen. Henkilöstörakennetta kehitettäessä on kiinnitettävä huomiota sen varmistamiseen, että tehtäviä hoitaa niihin koulutettu henkilökunta, ja että henkilöstö tekee koulutustaan vastaavaa työtä.

Lisäksi lautakunta totesi, että pitkällä aikavälillä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaan kohdistuvaan palvelukysyntään vaikuttavat väestön hyvinvointi ja terveys. Tämän vuoksi lautakunta kehotti kaupungin muita toimialoja kiinnittämään huomiota lakisääteisiin tehtäviinsä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi omien toimialojensa osalta.

Talouden sopeuttamiseen tähtäävän muutosohjelman laatimista on edellytetty kaikilta hyvinvointialueilta, Helsingin kaupungilta ja HUS-yhtymältä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 24 §:n tarkoittamissa hyvinvointialueneuvotteluissa. Muutosohjelma on myös edellytys hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen vuosina 2023–2025 myönnetylle valtionavustukselle.

Muutosohjelman laadinnassa on otettu huomioon Helsingin kaupunkistrategia, toimialan palvelustrategia sekä valmisteilla oleva pelastustoimen palvelutasopäätös. Lisäksi on otettu huomioon valtion hyvinvointialueille asettamat valtakunnalliset tavoitteet.

Asiaa lautakunnan käsittelyyn tuotaessa arvioidaan, että toimialalle voi kertyä noin 100–200 miljoonaa euroa lisää alijäämää muutosohjelmakaudella. Arviossa ei ole huomioitu kaikkia toimintaympäristöön ja rahoituspohjaan mahdollisesti vaikuttavia muutoksia. Esimerkiksi vuoden 2023 palkkaratkaisun täysimääräiset vaikutukset ja hallitusohjelman kirjausten vaikutukset eivät ole laskennassa mukana. Vuoden 2024 rahoituspohja selviää 9.10.2023, jolloin valtiovarainministeriö julkaisee vuoden 2024 rahoituslaskelmat.

Muutosohjelman valmistelu ja ehdotus toimeenpanosta

Muutosohjelman valmistelua on esitelty sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle 15.8.2023 pidetyssä infotilaisuudessa.

Talouden toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ja rahoituksen epävarmuuksien vuoksi muutosohjelma on dynaaminen. Tämän vuoksi kiinteää talouden sopeuttamistavoitetta ei asetettaisi.

Muutosohjelman toimenpiteet huomioidaan toimialan talousarvioehdotuksessa 2024 ja taloussuunnitelmassa 2024–2026, niitä tarkennetaan vuosittain toimintasuunnitelmassa ja ohjelman toteutumista seurataan muun muassa talouden ja toiminnan ennusteiden yhteydessä.

Tavoitteena on koota muutosohjelmaan ensimmäisessä vaiheessa toimenpide-ehdotuksia ainakin 100 miljoonan euron sopeuttamiseksi. Lisätoimenpiteitä tullaan valmistelemaan koko ohjelmakauden ajan.

Toimenpiteet tuodaan lautakunnan päätettäväksi pääsääntöisesti tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman yhteydessä. Isommissa kokonaisuuksissa asia voidaan valmistella myös erikseen lautakunnan päätettäväksi. Toimenpiteitä tehdään myös osana normaalia operatiivista johtamista.

Muutosohjelman tarkempi valmistelu käynnistetään sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päätöksellä.

Muutosohjelman sisältö

Muutosohjelman alussa kuvataan asian taustaa, Helsingin kaupungin toimintaympäristöä, muutosohjelman laatimiseen liittyviä taloudellisia reunaehtoja, Uudenmaan erillisratkaisua ja HUS-yhtymää sekä yhtymän sopeutustoimia vuonna 2023. Lisäksi nostetaan esille henkilöstön saatavuus ja riittävyys, joiden toteutumisen varmistaminen on keskeistä muutosohjelman aikana. Toimintaympäristöä kuvataan lisäksi tarkemmin muutosohjelman liitteessä 1.

Talouden tasapainottamiseen tähtävien toimien lisäksi muutosohjelma sisältää toiminnan sisällölliseen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä, joilla arvioidaan olevan tuottavuuspotentiaalia.

Muutosohjelman tavoitteet pyritään saavuttamaan:

- lisäämällä toiminnan vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta ja tuottavuutta
- keskittymällä lakisääteisiin velvoitteisiin
- lisäämällä tuloja ja
- juurruttamalla taloudellinen näkökulma osaksi toimialan arkea.

Toimenpiteet on ryhmitelty viiden teeman alle. Kunkin palvelukokonaisuuden osalta on esitelty muutamia nostoja etenkin niistä toimista, joiden alustavat kustannusvaikutukset on pystytty laskemaan tai jotka ovat vaikutuksiltaan muutoin merkittäviä.

I Palvelurakenne ja johtaminen koostuu toimenpiteistä, joilla pyritään kehittämään muun muassa asiakkaaksi tulon prosessia ja keventämään palvelurakenteita raskaista ja kalliista hoitomuodoista kevyempiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin.

II Tulojen lisääminen ja palvelutarjonnan määrittäminen, johon pyritään aktiivisella ja monipuolisella edunvalvonnalla valtion suuntaan (rahoitusmalli), asiakasmaksuja mahdollisesti nostamalla ja perimällä maksutulot muilta yhteisöiltä tehokkaasti. Palvelutarjonta määritetään lähtökohtaisesti lain vaatimalle tasolle.

III Palveluverkon kehittäminen ja tilat, jossa tarkoituksena on löytää toiminnallisesti ja taloudellisesti nykyistä onnistuneempia ratkaisuja.

IV Tuotantotapavalinnat ja hankinnat koostuu toimenpiteistä, joilla varmistetaan optimaalisten tuotantotapojen valinta vertailukelpoiseen tietoon perustuen.

V Yhteiset, jossa käsitellään koko toimialalle yhteisiä sopeutustoimia kuten henkilöstöön ja vuokraamisen liittyviä kysymyksiä sekä kaupunkiyhteisiä kysymyksiä.

Teemojen ja niihin liittyvien toimenpide-ehdotusten lisäksi on kuvattu resursseja ja tukitoimia sekä viestintää ja henkilöstön sekä palveluiden käyttäjien osallistamista. Lisäksi on laadittu riskianalyysi.

Muutosohjelman liitteessä kaksi esitetään otsikkotasolla kaikki toimenpiteet, jotka ovat arvioitavana muutosohjelman ensimmäisessä vaiheessa.

Vaikutusten arviointi

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää hyvinvointialueita arvioimaan päätöksentekonsa vaikutukset alueen ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin sekä seuraamaan myös sosiaali-, terveys- pelastustoimen palvelujen vaikuttavuutta.

Talouden tasapainottamisohjelman vaikutusarviointi toteutetaan vaiheittain toimenpiteiden tarkentuessa. Ensimmäisessä vaiheessa vaikutuksia on arvioitu yleisellä tasolla teemakohtaisesti. Toimeenpanovaiheessa arvioidaan yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia hyödyntäen kansallisia arviointilinjauksia. Vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnissa hyödynnetään kansallisesti yhtenäistettäviä menetelmiä.

12.09.2023

Asia/3

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sampo Pajari, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 42246
sampo.pajari(a)hel.fi
Hanna Laine, yhteyspäällikkö, puhelin: 310 36172
hanna.e.laine(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutosohjelma 2023-2025

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 05.09.2023 § 155